

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 424/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti D. s. r. o., zastúpenej Advokátskou kanceláriou F., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 Cob/375/2011 z 30. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti D. s. r. o., o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2013 doručená sťažnosť spoločnosti D. s. r. o., (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Cob/375/2011 z 30. januára 2013.

2. Sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobcu v konaní pred Okresným súdom Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) domáhala zaplataenia finančnej čiastky v sume 331 939,19 € s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť na strane žalovaného tak, že mu sťažovateľka uhradila peňažnú zálohu kúpnej ceny nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom ich zmluvného záväzku zo zmluvy o uzatvorení budúcej zmluvy.

„Sťažovateľ so žalovaným sa nezhodli na zmiernivom riešení veci a preto spor o vydanie bezdôvodného obohatenia riešil miestne a vecne príslušný Okresný súd v Liptovskom Mikuláši v konaní vedenom pod sp. zn.: 9 Cb/7/2011.

V konaní bolo podstatné, aby sa súd zaoberal platnosťou ustanovenia o zmluvnej pokute, ktoré je spísané v čl.1.3 Zmluvy a ktorého sa dovoľáva žalovaný v súvislosti so zápočtom pohľadávky žalobcu na 331 939,19 EUR (10 000 000,- SK).

Jedným z hlavných predmetov konania sa stalo tvrdenie sťažovateľa (žalobcu), že ustanovenie o zmluvnej pokute spísané v čl.1.3 Zmluvy je neplatné a preto nemohlo vyvolať právne účinky. Žalobca nebol a nie je povinný uhradiť žalovanému 331 939,19 EUR (10 000 000,- SK) z titulu zmluvnej pokuty. Žalovaný z daného dôvodu nemohol pristúpiť k jednostrannému zápočtu a jeho dlh preto nezanikol, je naďalej predmetom tohto konania a je na mieste, aby súd rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 331 939,19 EUR (10 000 000,- Sk).“

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 9 Cb/7/2011 z 20. júna 2011 návrh sťažovateľky zamietol. O odvolaní sťažovateľky proti tomuto rozsudku rozhodoval krajský súd, ktorý namietaným rozsudkom sp. zn. 13 Cob/375/2011 z 30. januára 2013 rozsudok okresného súdu potvrdil.

4. Sťažovateľka v sťažnosti zastáva názor, že „Z ústavnoprávneho hľadiska ochrany justičných práv sťažovateľa nie je možné akceptovať názor všeobecného súdu podľa ktorého: Platné je také zmluvné ujednanie, podľa ktorého budúci kupujúci je povinný

uhradiť zmluvnú pokutu budúcemu predávajúcemu za nesplnenie zmluvnej povinnosti aj vtedy, ak výlučne budúci predávajúci svojim ničím nelimitovaným rozhodnutím určí, či k splneniu povinnosti došlo alebo nie...

Všeobecné sudy však platnosť dohody o zmluvnej pokute zachovali napriek početným námietkam sťažovateľa. Všeobecné sudy vyložili a uplatnili zákon tak, že porušili ústavnoprosedné princípy obsiahnuté v práve na súdnu ochranu a v práve na spravodlivý súdny proces, čo zo strany ústavného súdu musí byť v rámci ochrany týchto práv sankcionované kasáciou rozhodnutia odvolacieho sudu. Rozhodnutie odvolacieho súdu totižto nestojí na právnom základe, ale na základe svojvôle súdu, čo je v právnom štáte neprípustné.“

5. Sťažovateľka vyjadrila presvedčenie, že súd prvého stupňa aj súd druhého stupňa dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a platnosť zmluvných dojednaní medzi sťažovateľkou a žalovaným nesprávne právne posúdili. Sťažovateľka uviedla, že „Krajský súd teda zopakoval dokazovanie, dôkazy opätovne v konaní hodnotil a to bez toho, aby viedol kontradiktórny súdny proces, umožnil sťažovateľovi uskutočniť vyjadrenia s cieľom ovplyvniť výsledok rozhodnutia a vec prejednal na nariadenom pojednávaní. Súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania.“

6. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo spoločnosti D. s. r. o., so sídlom: P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo na spravodlivý súdny proces podľa čl.6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn.: 13 Cob 375/2011 porušené bolo.

2) Základné právo spoločnosti D. s .r. o., so sídlom: P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo na spravodlivý súdny proces podľa čl.6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.01.2013 v konaní vedenom pod sp. zn.: 13 Cob 375/2011 porušené bolo.

3) Zrušuje sa rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 13 Cob 375/2011 zo dňa 30.01.2013 v celom rozsahu a vec sa tomuto súdu vracia na ďalšie konanie.

4) Spoločnosti D. s. r. o., so sídlom: P. priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 500,- EUR (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je jej Krajský súd v Žiline povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5) Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť spoločnosti D. s.r.o., so sídlom: P. trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, na účet jej právneho zástupcu F. P., s. r. o., vedený vo VÚB, a.s. a to do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením

bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

12. Podstatou sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 13 Cob/375/2011 z 30. januára 2013. Sťažovateľka tvrdí, že krajský súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec sťažovateľky nesprávne právne posúdil a aplikoval právne predpisy tak, že tým porušil ústavno-procesné princípy obsiahnuté v práve na súdnu ochranu a v práve na spravodlivý súdny proces.

13. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky. Preto, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

14. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán

verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 71/2010).

15. Podľa právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú, alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu (podobne sp. zn. PL. ÚS 3/98).

16. Ústavný súd zistil, že sťažovateľka podala 18. marca 2013 proti namietanému rozsudku krajského súdu sp. zn. 13 Cob/375/2011 z 30. januára 2013 dovolanie, o ktorom bude rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní. Sťažovateľka teda využila účinný právny prostriedok nápravy, ktorý jej právny poriadok poskytuje.

17. Sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva súdne orgány (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne akceptovateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné. Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou sťažovateľky pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov.

18. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, II. ÚS 196/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je táto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie ústavnej sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer

proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

19. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť proti namietanému rozsudku krajského súdu sp. zn. 13 Cob/375/2011 z 30. januára 2013 ako predčasne podanú odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. september 2013